

Odlaganje otpada na crnogorski način

Nažalost, svakodnevno smo svjedoci nepropisnog odlaganja otpada i ne činimo ništa po tom pitanju. Otpad je jedan od najvećih problema današnjice, kako iz komunalnog i ekološkog aspekta tako i iz tehnološkog, sanitarnog, epidemiološkog, urbanističkog, građevinskog, hidrološkog i energetskog. Iako smo korisnici modernih izuma i u prilici smo da ih koristimo, to radimo u loše svrhe. Jedno od toga je zasigurno otpad, kojeg bi trebalo da je što manje.

Crna Gora jeste ekološka država, ali mi nijesmo svjesni ozbiljnosti te pozicije i tog zvanja. Pružene su nam sve mogućnosti, kontejneri za odlaganje otpada, za svaku vrstu otpada zasebno, metode za pravilno odlaganja istog, načini recikliranja, ali nažalost sve je uzalud jer svijest ljudi nije dovoljno razvijena. Kada nam neko priča o tom pravilnom odlaganju, reakcija je sljedeća: “Ma hajde, nijesam ja toliko slobodan/na da pravilno raspoređujem otpad, dovoljno je što imam vremena i da bacim u kontejner“. Da, ovo je naša stvarnost, i to bi bilo dobro kad bi se svelo samo na odlaganje bez razvrstavanja, ali u prilici smo da vidimo razna smetlišta, pokraj kuća, rijeka, puteva, a mi živimo tu, mi smo ti koji udišemo taj vazduh, za čije smo zagađenje krivi.

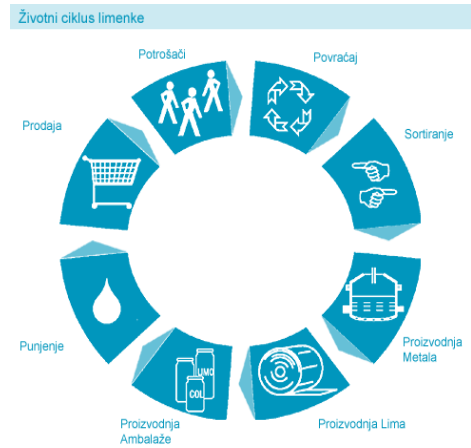
Ukoliko se ne može spriječiti nastajanje otpada, treba videti da li se on može ponovo koristiti. Time se štedi energija za izradu novog proizvoda i smanjuju se troškovi odlaganja na deponiju. Iz ovoga slijedi poruka: **smanji, ponovo upotrijebi, recikliraj !**

Rješenje koje nudimo se zasniva na potpunom upravljanju otpadom, prije svega da se izbjegne njegovo deponovanje bez selekcije, njegova ponovna upotreba i, na kraju, da se podvrgne reciklaži i obradi kako bi se ponovo stavio u proizvodnju.

Važno je napomenuti da gvožđe, aluminijum, bakar, čelik i drugi metali su posebno vrijedne vrste otpada, jer spadaju u neobnovljive prirodne resurse. Najbolji primjer za reciklažu jednog od takvih vrsta otpada jesu svakako aluminijumske limenke, koje se mogu iznova i iznova reciklirati a da pritom ne gube kvalitet i taj dobijeni materijal se može koristiti kako za proizvodnju novih limenki tako i za mnogo druge proizvode.

Foto: Proces presovanja aluminijumskih konzervi za njihovu ponovnu upotrebu (izvor sa interneta)

Grafikon: Životni ciklus limenke (izvor sa interneta)

Najbolja poruka koju možemo poslati iz ovog primjera jeste : **“Ne bacaj-recikliraj”!**

Reciklirana limenka za piće vraća se na police prodavnica kao nova limenka za samo 60 dana.

Reciklaža, kako aluminijumskih tako i čeličnih limenki je jednostavan proces.

Naravno, pored toga što treba da radimo na poboljšanju svijesti o odlaganju otpada, njegovoj ponovnoj upotrebi koristeći se raznim prezentacijama, seminarima pa čak i nekim praktičnim primjerima kako bismo dokazali da nepropisnim odlaganjem otpada samo sebi činimo štetu, treba da se upoznamo sa najboljim rješenjem, tj. reciklažom.

Reciklaža uključuje: prikupljanje, razdvajanje tj. sortiranje, preradu i proizvodnju novih proizvoda od polovnih djelova ili materijala. Aluminijum se može reciklirati brzo i lako. Izrada aluminijuma od recikliranog aluminijuma troši 96% manje energije. Reciklaža se obavlja tako što se aluminijumske limenke u postrojenjima za reciklažu seku i tope. Istopljeni aluminijum se hladi i formiraju se poluge, koje se koriste za pravljenje novih proizvoda. Aluminijum, čelik, bakar i drugi metali su posebno vrijedne vrste otpada jer spadaju u neobnovljive prirodne resurse.

Reciklaža ima ekološki, ekonomski i socijalni značaj. Ona može da utiče na podizanje ekološke svijesti ljudi, pomaže u sprečavanju zagađenja životne sredine, štedi prirodne resurse. Reciklažom se smanjuje količina otpada koji se šalje na deponije i ublažava problem odlaganja otpada i stvaranje divljih deponija. Recikliranje je poprilično jednostavan proces, i bez mnogo truda lako ulazi u dnevnu rutinu. Mnogim ljudima nije jasno odakle šta kako početi, jer iako kontejneri niču na sve strane, informisanje nije na nivou.

Foto: Kontejneri za separatno odlaganje otpada (izvor sa interneta)

Koristeći sljedeću sliku želimo na jednostavan način da objasnimo kako početi sa rješavanjem ovog problema. Nije lako zamisliti pravu količinu limenki, plastike, papira koja prođe kroz jednu kuću tokom samo nedelju dana. Tek kada počnete da odvajate materijal za reciklažu vidjećete koliko je moguće uskratiti deponije, smetlišta i mnoge druge stvar koje nam zagađuju okolinu.

PORUKA ZA KRAJ: Najjednostavniji način recikliranja je ubaciti ambalažu u posebne kontejere i verovatno ste već videli ovu šarenu gospodu na par mjesta u gradu. Na svakom kontejneru piše kojim materijalom se hrani, zato najbolje je čitati i neuzdati se mnogo samo u boje poklopca.